

TOVA-hanke: HE-luonnos laiksi ympäristövahinkorahastosta (YVR-laki)

- Varaudutaan ympäristöriskien hallintaan, ympäristövahinkojen korvaamiseen sekä torjunta- ja ennallistamistoimien toteuttamiseen tarvittavan **rahoituksen** järjestämiseen, kun vastuutaho on maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa.
- Hallitusohjelma: kehitetään ympäristövahinkojen toissijaisia vastuujärjestelmiä (TOVA)
- Ympäristövahinkorahasto olisi **uusi valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto**, joka korvaisi öljysuojarahaston (ÖsraL, 1406/2004) ja pakollisen ympäristövahinkovakuutuksen (YVVL 81/1998).
 - HE-luonnos lausuntokierros päättynyt, yht. 55 lausuntoa (eräitä odotetaan vielä)
 - HE eduskunnalle syysistuntokauden alussa 2022 (budjettilaki)
 - Voimaantulo aikaisintaan vuonna 2024

Miksi TOVA-järjestelmiä kehitetään?

- Järjestelmien kattavuudessa on puutteita
- Halutaan, että toiminnanharjoittajien ympäristövelvoitteet tulevat mahdollisimman pitkälle hoidetuiksi ilman valtion taloudellista väliintuloa
- Pakollisen ympäristövahinkovakuutuksen käyttöala vähäinen
- Öljysuojarahasto on muutoksen edessä
 - Rahoituspohja uudistettava EU-oikeudellisten vaatimusten mukaiseksi
 - Pelastustoimi siirtyy hyvinvointialueiden hoidettavaksi
- Järjestelmiä uudistettaessa kahden rinnakkaisen korvausjärjestelmän (öljyvahingot/muut kemikaalit) ylläpitäminen ei ole tarkoituksenmukaista

Valmistelun lähtökohtia

- Aiheuttamisperiaatteeseen perustuva järjestelmä - kollektiivinen taloudellinen vastuu ympäristön pilaantumiseen ja vahinkotilanteisiin varautumisessa.
 - Toiminnanharjoittajille ei säädettäisi uusia toimimisvelvollisuuksia.
- Ei heikennetä nykyistä korvaustasoa.
- Laaja maksupohja, maksuvelvollisia ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot.
- Ei lisätä yritysten maksutaakkaa kokonaisuutena nykytilaan verrattuna.
- Järjestelmää ei mitoiteta erittäin laajamittaisten vahinkojen varalle.
- Järjestelmällä katettaisiin vain uudistusten voimaantulon jälkeen ilmenevät tilanteet.

YVR:sta maksettavat korvaukset ja avustukset

- Rahastosta maksettaisiin **korvaus vahingonkärsijöille** sekä ympäristön pilaantumisen **torjunta-, ehkäisemis- ja rajoittamistoimien kustannuksista viranomaisille**, kun vastuutaho olisi maksukyvytön, tuntematon tai tavoittamattomissa.
 - Korvauksen maksaminen rahastosta olisi viimesijaista.
 - Mahdollisuus ennakkokorvaukseen viranomaisille
- **Korvauksen enimmäismäärä:** tapauskohtainen korvauskatto 30 miljoonaa euroa.
- Rahastosta myönnettäisiin **harkinnanvaraisia avustuksia** pelastustoimen ja Ahvenanmaan maakunnan ympäristövahinkojen torjunnan hankintoihin valtion talousarviosta siirrettävän määrärahan rajoissa.

Ympäristövahinkomaksu

- Ympäristövahinkorahaston varat kerättäisiin ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittajilta (vrt. ympäristönsuojelulain mukaan lupa-ilmoitus- ja rekisteröintivelvolliset toimijat) **vuosittaisina ympäristövahinkomaksuina tai kertaluonteisesti**.
- Vuosittaisessa ympäristövahinkomaksussa viisi maksuluokkaa
 - Korkeimmissa maksuluokissa kaivostoiminta ja vaarallisten jätteiden käsittelyä
- Rahastolla olisi **pääomaraja** (30 miljoonaa euroa), jonka ylittyessä maksun kantaminen keskeytettäisiin.
 - Maksun kantaminen aloitettaisiin uudelleen, kun rahaston pääoma olisi laskenut alle **pääoman alarajan** (15 miljoonaa euroa).

Suuntaa-antavia maksulaskelmia (päivitetään jatkovalmistelussa)

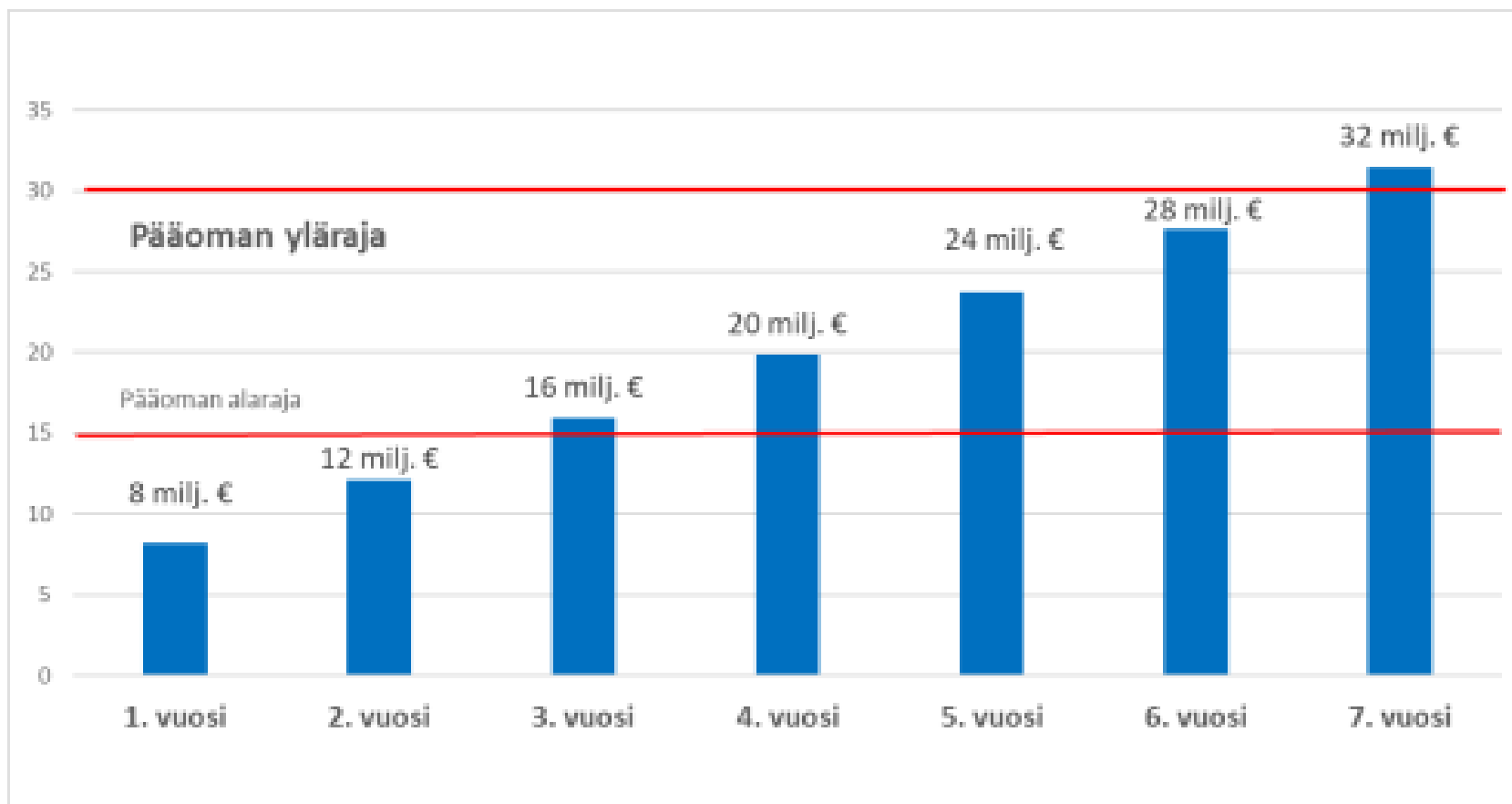
Taulukko 2. Arvio vuosimaksuvelvollisten määrästä maksuluokittain sekä maksukertymästä. Lähde YLVA-järjestelmä, ympäristöministeriö, valtiovarainministeriö.

Maksuluokka	Maksuvelvollisten lukumäärä	Maksukertymä/vuosi
1. 30 000 euroa	8	240 000 €
2. 15 000 euroa	38	570 000 €
3. 6 000 euroa	300	1 800 000 €
4. 1 200 euroa	371	445 200€
5. 200 euroa	4 188	837 600 €
Yhteensä	4 905	3 892 800 €

Kertamaksu

- Arvio maksuvelvollisten lukumäärästä: 10 794 kpl
- Arvio maksukertymästä rahaston toiminnan käynnistyessä: 4 317 600 euroa

Kuva 1. Arvio pääoman kertymisestä ympäristövahinkorahaston perustamisen jälkeisinä seitsemänä ensimmäisenä vuotena.

Kiitos!

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment